

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd ändras. Avsikten är att besvärsnämndens verksamhet skall förbättras och effektiveras så att besvärsnämndens sekreterare kan delta som medlem i sektionsbehandlingen i stället för en sakkunnigmedlem. Enligt förslaget kan också de ärenden som ordföranden bestämmer ges till sekreteraren för beredning och föredragning vid ordinarie sammanträden.

Vidare föreslås att bestämmelserna om

behandlingen av ärenden, ersättning till vittnen och sakkunniga för deras kostnader samt sökande av ändring ändras så att de motsvarar bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen. Till följd av att den övriga lagstiftningen samt systemet för registrering och arkivering av besvärsnämndens handlingar har ändrats föreslås också vissa tekniska justeringar av lagen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd har inlett sin verksamhet den 1 januari 1993, dvs. efter att jordbruksstyrelsen indragits och landsbygdsdistrikten och fiskeridistrikten sammanförts till landsbygdsnäringsdistrikt. Besvärsnämnden har i huvudsak behandlat besvär över beslut som landsbygdsnäringsdistrikten har fattat.

Bestämmelser om besvärsnämnden ingår i lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd (1203/1992), som har ändrats genom lag 36/1995 som har trätt i kraft den 1 mars 1995. Genom lagändringen ombildades besvärsnämnden till en oavhängig myndighet av typ förvaltningsdomstol inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Dessutom har lagen ändrats den 1 september 1997 genom lag 33/1997, genom vilken landsbygdsnäringsdistriktens uppgifter över-

fördes till arbetskrafts- och näringscentralerna.

I besvärsnämnden behandlas ärendena vid sammanträden där det ankommer på ordföranden, vice ordföranden och en sakkunnigmedlem att avgöra ärendet. De nämnda personerna och deras ställföreträdare utnämns för en mandatperiod om fem år i sänder. År 1997 avgjorde besvärsnämnden sammanlagt 390 ärenden.

I lagens 1 § 1 mom. uppräknas de myndigheter eller samfund i vilkas beslut ändring kan sökas hos besvärsnämnden genom besvär. Till följd av att den övriga lagstiftningen har ändrats motsvarar förteckningen inte längre gällande lagstiftning till alla delar. Skogsnämnderna har ändrats till skogscentraler genom lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral (1474/1995). I allmänhet söks ändring i beslut som har givits med stöd av speciallagar,

såsom skogslagen (1093/1996) och lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996), hos länsrätten. När det t. ex. gäller andra beslut som skogscentralen fattar i enlighet med lagen om skogsvårdsföreningar än sådana som gäller s.k. fjärdedelsavgift söks emellertid ändring hos besvärsnämnden med stöd av 11 § förordningen om skogsvårdsföreningar (422/1951). Också lagstiftningen om veterinärmedicin har ändrats så att ändring i beslut som har givits med stöd av lagstiftningen om djurskydd och djurhygien söks hos länsrätten. Enligt förordningen om djursjukdomar (601/1980), vilken utfärdats med stöd av lagen om djursjukdomar (55/1980), söks ändring i beslut som har utfärdats på grundval av lagen om djursjukdomar eller bestämmelser och föreskrifter som givits med stöd av den hos landsbygdsnäringsnämnden. Också den fiskeristödsnämnd som anges i momentet har upphört.

Besvärsnämnden kan med stöd av lagens 2 § 5 mom. sammanträda i sektionsform för att avgöra ärenden som nämns i förteckningen i 2 § förordningen om landsbygdsnäringsnämnden (141/1995), nedan *besvärsnämndsförordningen*.

Sektionsordförande är nämndens vice ordförande och övriga medlemmar är en sakkunnigmedlem och föredraganden. Besvärsnämndens sekreterare är verksam som sekreterare också vid sektionssammanträden. Besvärsnämnden har genom sitt beslut av den 9 augusti 1996 överfört till sektionsbehandling från den 1 september 1996 räknat sådana ärenden som gäller betalningslättnader för krediter vilka beviljats med stöd av landsbygdsnäringslagen och den gårdsbruks-, renskötselägenhets- och jorddispositionslagstiftning som föregått den, avtal som ingåtts med stöd av lagen om styrning och balansering av lantbruksproduktionen (81/1983) samt lagen om balansering av lantbruksproduktionen (1261/1989) och jaktlicensärenden som gäller älg enligt jaktlagen (615/1993). Under år 1997 sammanträdde sektionen 15 gånger och träffade sammanlagt 28 avgöranden.

Ett ärende som överförs till sektionsbehandling kan alltid med stöd av besvärsnämndsförordningens 2 § 2 mom. hänskjutas till nämndens sammanträde, om det beslut som skall fattas i ärendet kan ha principiell betydelse med avseende på lagens tillämpning eller om sektionens beslut skulle komma att avvika från tidigare praxis.

Nämndens ordförande har likaledes rätt att bestämma att ett principiellt ärende av nämnda slag skall behandlas vid nämndens sammanträde.

Sedan besvärsnämnden blivit självständig utnämndes egen personal för den, och nämnden flyttade in i egna lokaler. Jord- och skogsbruksministeriet och ministeriets informationstjänstcentral biträder emellertid besvärsnämnden vid utförandet av uppgifter som ansluter sig till den interna förvaltningen. Jord- och skogsbruksministeriets registratörskontor och arkiv skötte registreringen och arkiveringen av besvärsnämndens handlingar till den 30 april 1997. Från den 1 maj 1997 har besvärsnämnden själv skött registreringen och arkiveringen av sina handlingar. I de övriga uppgifter som ansluter sig till den interna förvaltningen biträds besvärsnämnden av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral.

Besvärsnämnden har vid behandlingen av ärenden iakttagit laga rättegångsordning i tillämpliga delar. Förvaltningsprocesslagens (586/1996) ikraftträdande vid ingången av december 1996 har inneburit att bestämmelser om det allmänna förvaltningsprocessförandet har formulerats i lag. Förvaltningsprocesslagen tillämpas med vissa begränsningar också i nämnden, som inrättats för behandling av ärenden som gäller sökande av ändring.

2. Föreslagna ändringar

Landsbygdsnäringsnämnden förde 1996 första gången statistik över de genomsnittliga handläggningstiderna för besvärärenden. Den genomsnittliga handläggningstiden under året i fråga var ca 4 månader. Under år 1997 blev den genomsnittliga handläggningstiden cirka 4,3 månader. EU-lagstiftningens komplexitet och många nivåer samt det stora antalet nationella kompletterande normer fördröjer för sin del behandlingen av besvär som visar sig vara tolkningsfrågor. A andra sidan har besvärsnämnden i sin avgörandep Praxis redan länge strävat efter att motivera sina avgöranden så att den som söker ändring entydigt förstår avgörandet och dess innehåll.

För att besvärsnämndens arbete skall effektiviseras bör sammansättningen hos den sektion som avses i lagens 2 § 5 mom. ändras så att det är möjligt för sektionen att sammanträda också i en sammansättning av

myndighetstyp. Då skulle det vara möjligt för besvärsnämndens sekreterare, som också i övrigt är närvarande när ärenden behandlas, att ersätta sakkunnigmedlemmen. Till förteckningen i besvärsnämndsförordningens 2 § bör i sammanhanget fogas sådana kategorier av ärenden där besvärsnämnden har utformat en viss avgörandepraxis. Också sekreteraren skulle, i de fall som ordföranden bestämmer, kunna vara verksam som föredragande vid besvärsnämndens ordinarie sammanträden. Sekreteraren skulle kunna uppdras att bereda ärenden som kräver särskild juridisk sakkunskap, såsom fall där det gäller att överväga om utlåtande skall begäras av Europeiska gemenskapernas domstol, eller besvärärenden i situationer där ärendena anhopats. Genom att på detta sätt i viss mån reducera kostnaderna kunde man förbättra beredskapen och den vägen försöka satsa mer än förr på beredningen av komplicerade frågor.

Förvaltningsprocesslagen trädde i kraft den 1 december 1996. Riksdagen har i sitt utta-

lande förutsatt att bestämmelserna om besvärsförfarande revideras så, att de motsvarar förvaltningsprocesslagen. I propositionen har samordningen av bestämmelserna med förvaltningsprocesslagen beaktats.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inga nämnvärda ekonomiska verkningar. I någon mån kan arvoden till sakkunnigmedlemmarna komma att minska, om sektionsarbetet effektiveras så att sekreteraren utgör den tredje medlemmen i sektionen.

Andringen har inga verkningar i fråga om organisationen eller personalen.

4. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med besvärsnämnden.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. *Ärenden som skall behandlas.* I 1 mom. uppräknas de myndigheter och samfund i vilkas beslut ändring söks hos landsbygdsnäringsnämnden genom besvär. Momentets 3 punkt föreslås bli ändrad att motsvara gällande lagstiftning. Skogsnämnderna har ändrats till skogscentraler. Med stöd av den speciallagstiftning som ligger till grund för skogscentralernas beslutsfattande söks ändring i beslut som en skogscentral har fattat i regel hos länsrätten. I gällande lagstiftning ingår dock fortfarande några bestämmelser som styr besvärerna vidare till landsbygdsnäringsnämnden.

Det föreslås att 1 mom. 6 punkten upphävs. Fiskeristödsnämnden har enligt 4 a § (1157/1988) fiskeriinkomstlagen (621/1975) arbetat i samband med jord- och skogsbruksministeriet, och den har på begäran meddelat förhandsbesked om möjligheten till prisstöd och om villkoren för att stöd skall betalas. Fiskeristödsnämndens beslut har kunnat överklagas hos jord- och skogsbruksministe-

riet samt, efter att besvärsnämnden inrättades, hos besvärsnämnden. Lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) har upphävt fiskeriinkomstlagen. Till följd av att fiskeristödsnämnden har slopats föreslås 6 punkten i fråga bli upphävd.

2 §. *Sammansättning.* Det föreslås att 5 mom. ändras så att besvärsnämndens sekreterare kan delta i stället för sakkunnigmedlemmen när ärenden avgörs i sektionen. Besvärsnämndens sekreterare skall enligt lagens 5 § ha avlagt juris kandidatexamen. Avsikten är att sektionens arbete skall effektiveras så att det i besvärsnämndsförordningens 2 § möjliggörs att fler kategorier av ärenden än förr överförs till sektionen för behandling. Närmast blir det fråga om sådana kategorier av ärenden för vilka besvärsnämnden redan har en viss avgörandepraxis och som till största delen grundar sig på författningar som trätt i kraft före anslutningen till Europeiska unionen (EU). I den sammansättning som anges i besvärsnämndsförordningens 3 § 1 mom. kan besvärsnämnden

närmare bestämma de kategorier av ärenden där sakkunnigmedlemmen i första hand skall delta i sektionsbehandlingen.

4 §. *Behandlingen av ärenden.* Enligt förslaget ändras 3 mom. så att det innehåller en hänvisning till förvaltningsprocesslagen.

5 §. *Nämndens sekreterare och övrig personal.* I 1 mom. bestäms bl. a. om sekreterarens uppgifter. Momentet föreslås bli preciserat så, att det också innehåller en hänvisning till sekreterarens möjlighet att vara medlem i sektionen i enlighet med 2 § 5 mom. Sekreterarens uppgifter föreslås bli utökade också så, att sekreteraren kan vara föredragande vid ordinarie sammanträden. På så sätt kan besvärsnämndens verksamhet effektiveras, så som konstateras i den allmänna motiveringen.

5 a §. *Vissa uppgifter.* Eftersom besvärsnämnden själv sköter sina registrerings- och arkiveringsuppgifter föreslås att paragrafens 2 mom. ändras till att motsvara nuläget.

6 och 7 §. *Ersättning till vittnen och sakkunniga för deras kostnader. Ändringssökande.* Mindre ändringar föreslås

i paragraferna för att dessa skall motsvara förvaltningsprocesslagen och bestämmelserna i den.

2. Närmare bestämmelser

Efter lagens ikraftträdande avses 2 § 1 mom. besvärsnämndsförordningen bli ändrad så, att sådana kategorier av ärenden där besvärsnämnden redan har en viss avgörandepraxis fogas till förteckningen över ärenden som behandlas i sektionen. De nämnda kategorierna baserar sig till stor del på författningar som har trätt i kraft före anslutningen till EU.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärnsnämnd

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 4 december 1992 om landsbygdsnäringsarnas besvärnsnämnd (1203/1992) 1 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 36/1995, samt ändras 1 § 1 mom. 3 punkten, 2 § 5 mom., 4 § 3 mom., 5 § 1 mom., 5 a § 2 mom. samt 6 och 7 §, av dessa lagrum 1 § 1 mom. 3 punkten, 2 § 5 mom., 5 § 1 mom. och 5 a § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 36/1995, som följer:

1 §

Ärenden som skall behandlas

Landsbygdsnäringsarnas besvärnsnämnd är verksam som självständig besvärsmyndighet, hos vilken ändring i följande myndigheters och samfunds beslut söks genom besvär:

 3) skogscentralerna i ärenden om vilka det inte föreskrivs att ändring skall sökas hos länsrätten,

2 §

Sammansättning

 Genom förordning kan i fråga om vissa ärenden bestämmas att nämnden avdelar en sektion. Sektionsordförande är nämndens vice ordförande och övriga medlemmar den medlem som avses i 3 mom. eller sekreteraren samt den föredragande som avses i 4 mom.

4 §

Behandlingen av ärenden

 Vid behandlingen av ärenden i nämnden iaktas i övrigt i tillämpliga delar förvaltningsprocesslagen (586/1996).

5 §

Nämndens sekreterare och övrig personal

Besvärnsnämnden har en sekreterare med

uppgiften som huvudsyssla. Sekreteraren innehar en sekreterartjänst och utnämns av statsrådet. Sekreteraren skall ha avlagt juris kandidatexamen. Sekreteraren kan även vara verksam som medlem av nämnden under vice ordförandens eller, ifall det inte är fråga om en sådan situation som avses i den sista meningen i 2 § 3 mom., den tredje medlemmens och för dessa förordnade ställföreträdarens semester eller vid annat tillfälligt förhinder för dem eller om de är jäviga att sköta sina uppgifter. Sekreteraren kan dessutom vara verksam som sektionsmedlem i enlighet med 2 § 5 mom. samt, på förordnande av ordföranden, som föredragande vid ordinarie besvärnsnämndssammanträden enligt 4 § 1 mom. Vid besvärnsnämnden kan inom ramen för statsbudgeten även finnas andra biträdande tjänstemän som utses av ordföranden.

5 a §

Vissa uppgifter

 Jord- och skogsbruksministeriet och ministeriets informationstjänstcentral biträder besvärnsnämnden i expeditions- och bokföringsuppgifter samt andra uppgifter i anslutning till den interna förvaltningen så som närmare bestäms genom förordning eller med stöd av förordning.

6 §

Ersättning till vittnen och sakkunniga för deras kostnader

Ett vittne har rätt att få skäligen ersättning för nödvändiga kostnader för resa och uppe-

hälle samt för ekonomisk förlust.

Till den som på förordnande av besvärsnämnden har inställt sig för att vittna betalas ersättning av statens medel enligt vad som särskilt bestäms om betalning av bevisningskostnader av statens medel. Även till andra vittnen kan ersättning betalas av statens medel, om vittnesmålet har varit nödvändigt för utredningen av ärendet. I övrigt skall en part, om parten är någon annan än staten, betala ersättning till vittnen som parten har åberopat.

Ett vittne har rätt att i förskott få ersättning för kostnader för resa och uppehälle. Angående förskottsbetalning gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 17 kap. 40 § 4 och 5 mom. rättegångsbalken.

Till en sakkunnig betalas av statens medel

skäligt arvode för arbetet och ersättning för nödvändiga kostnader. Besvärsnämnden kan bestämma att ersättningen eller någon del därav skall betalas den sakkunniga i förskott.

7 §

Ändringsökande

Ändring i besvärsnämndens beslut söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms någon annanstans i lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 13 mars 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Jord- och skogsbruksminister *Kalevi Hemilä*

Lag

om ändring av lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärdsnämnd

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 4 december 1992 om landsbygdsnäringsarnas besvärdsnämnd (1203/1992) 1 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 36/1995, samt
ändras 1 § 1 mom. 3 punkten, 2 § 5 mom., 4 § 3 mom., 5 § 1 mom., 5 a § 2 mom. samt 6 och 7 §,
 av dessa lagrum 1 § 1 mom. 3 punkten, 2 § 5 mom., 5 § 1 mom. och 5 a § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 36/1995, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Ärenden som skall behandlas

Landsbygdsnäringsarnas besvärdsnämnd är verksam som självständig besvärsmyndighet, hos vilken ändring i följande myndigheters och samfunds beslut söks genom besvär:

 3) skogsnämnderna,

 3) *skogscentralerna i ärenden om vilka det inte föreskrivs att ändring skall sökas hos länsrätten,*

 6) fiskeristödsnämnden,

 (6 punkten upphävs)

2 §

Sammansättning

 Genom förordning kan i fråga om vissa ärenden stadgas att nämnden är uppdelad i sektioner. Sektionsordförande är nämndens vice ordförande och övriga medlemmar den medlem som avses i 3 mom. och den föredragande som avses i 4 mom.

 Genom förordning kan i fråga om vissa ärenden *bestämmas* att nämnden *avdelar en sektion*. Sektionsordförande är nämndens vice ordförande och övriga medlemmar den medlem som avses i 3 mom. *eller sekreteraren samt den föredragande* som avses i 4 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Behandlingen av ärenden

Vid behandlingen av ärenden i nämnden iakttas i övrigt i tillämpliga delar laga rättegångsordning.

Vid behandlingen av ärenden i nämnden iakttas i övrigt i tillämpliga delar *förvaltningsprocesslagen (586/1996)*.

5 §

Nämndens sekreterare och övrig personal

Besvärsnämnden har en sekreterare med uppgiften som huvudsyssla. Sekreteraren innehar en sekreterartjänst och utnämns av statsrådet. Sekreteraren skall ha avlagt juris kandidatexamen. Sekreteraren kan även vara verksam som medlem av nämnden under vice ordförandens eller, om det inte är fråga om en sådan situation som avses i den sista meningen i 2 § 3 mom., den tredje medlemmens och för dessa förordnade ställföreträdarens semester eller vid annat tillfälligt förhinder för dem eller om de är jäviga att sköta sina uppgifter. Vid besvärsnämnden kan enligt statsbudgeten även finnas andra biträdande tjänstemän som utses av ordföranden.

5 §

Nämndens sekreterare och övrig personal

Besvärsnämnden har en sekreterare med uppgiften som huvudsyssla. Sekreteraren innehar en sekreterartjänst och utnämns av statsrådet. Sekreteraren skall ha avlagt juris kandidatexamen. Sekreteraren kan även vara verksam som medlem av nämnden under vice ordförandens eller, ifall det inte är fråga om en sådan situation som avses i den sista meningen i 2 § 3 mom., den tredje medlemmens och för dessa förordnade ställföreträdarens semester eller vid annat tillfälligt förhinder för dem eller om de är jäviga att sköta sina uppgifter. *Sekreteraren kan dessutom vara verksam som sektionsmedlem i enlighet med 2 § 5 mom. samt, på förordnande av ordföranden, som föredragande vid ordinarie besvärsnämndssammanträden enligt 4 § 1 mom.* Vid besvärsnämnden kan inom ramen för statsbudgeten även finnas andra biträdande tjänstemän som utses av ordföranden.

5 a §

Vissa uppgifter

Jord- och skogsbruksministeriet och ministeriets informationstjänstcentral biträder besvärsnämnden i *registrerings-, expeditiions-, arkiverings- och bokföringsuppgifter* samt andra uppgifter i anslutning till den interna förvaltningen så som närmare stadgas *eller föreskrivs* genom förordning eller med stöd av förordning.

Jord- och skogsbruksministeriet och ministeriets informationstjänstcentral biträder besvärsnämnden i *expeditiions- och bokföringsuppgifter* samt andra uppgifter i anslutning till den interna förvaltningen så som närmare *bestäms* genom förordning eller med stöd av förordning.

Gällande lydelse

6 §

Ersättning till vittnen och sakkunniga för deras kostnader

Till den som på förordnande av besvärsnämnden har inställt sig för att vittna betalas ersättning av statens medel enligt lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/72). Även till andra vittnen kan ersättning betalas enligt nämnda lag, om vittnesmålet gar varit nödvändigt för utredningen av ärendet.

Till sakkunniga betalas arvode och ersättning av statens medel med iakttagande i tillämpliga delar av 17 kap. 53 § rättegångsbalken.

7 §

Ändringssökande

Ändring i nämndens beslut söks, om inte något annat stadgas, genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Föreslagen lydelse

6 §

Ersättning till vittnen och sakkunniga för deras kostnader

Ett vittne har rätt att få skälig ersättning för nödvändiga kostnader för resa och uppehälle samt för ekonomisk förlust.

Till den som på förordnande av besvärsnämnden har inställt sig för att vittna betalas ersättning av statens medel enligt vad som särskilt bestäms om betalning av bevisningskostnader av statens medel. Även till andra vittnen kan ersättning betalas av statens medel, om vittnesmålet har varit nödvändigt för utredningen av ärendet. I övrigt skall en part, om parten är någon annan än staten, betala ersättning till vittnen som parten har åberopat.

Ett vittne har rätt att i förskott få ersättning för kostnader för resa och uppehälle. Angående förskottsbetalning gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 17 kap. 40 § 4 och 5 mom. rättegångsbalken.

Till en sakkunnig betalas av statens medel skäligt arvode för arbetet och ersättning för nödvändiga kostnader. Besvärsnämnden kan bestämma att ersättningen eller någon del därav skall betalas den sakkunniga i förskott.

7 §

Ändringssökande

Ändring i besvärsnämndens beslut söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms någon annanstans i lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

